Maatila2030

Luomutilan paperit kuntoon

ProAgria Itä-Suomi 2022

SUUNNITTELE JA KUVAA – TOTEUTA JA DOKUMENTOI – ESITTELE TARKASTUKSELLA

- Luomuvalvonta on aina jälkivalvontaa eli luomutarkastajien valvontakäynneillä tarkastellaan aina tilannetta edellisestä tarkastuskäynnistä nykyhetkeen.
- Luomuvalvonnan tavoitteena on varmentua, että jokainen luomutoimija noudattaa EU:n luomuasetusta -> luomusuunnitelma on kuvaus siitä, miten kukin tila huomioi asetuksen omassa toiminnassaan.
- Luomutarkastaja vertaa tarkastuksella luomusuunnitelmaa luomutoiminnan käytäntöihin.
- Jotta tarkastaminen olisi sujuvaa, edellyttää tämä, että kukin luomuketjun toimija on kuvannut oman toimintansa mahdollisimman selkeästi ja tallentanut toimintaansa liittyvät tositteet ja asiakirjat helposti saavutettavalla tavalla.

Luomusuunnitelma

- Jokaisen luomutoimijan tulee suunnitella ja kuvata oma luomutoimintansa ennen toiminnan aloittamista sekä päivittää kuvausta aina muutosten myötä
  - Luomusuunnitelman ajantasaisuus kannattaa tarkistaa vuosittain
  - Ei ”välttämätön paha”, vaan keino varmistua tuotannon luomuisuudesta

- Muoto on vapaasti valittavissa – sähköinen tai paperinen

- Varmista, että on saatavilla luomutarkastuksen yhteydessä

PRO Agria

Luomusuunnitelma

- Aluksi luomutoimijan tulee tunnistaa *toiminnassaan olevat mahdolliset riskikohdat.*
  - Riskillä tässä yhteydessä tarkoitetaan tilanteita, jossa toimija voi päätyä käyttämään vääriä tuotantomenetelmiä tai jossa luomutuote kontaminoituu tai sekoittuu tavanomaisen tuotteen kanssa puuttuvien erillääänpitotoimien vuoksi.
- Seuraavaksi toimijan tulee suunnitella, *miten riskeiltä vältytään*, sekä noudattaa toiminnassaan näitä suunnitelmiaan ehkäisevistä toimenpiteistä.

Ruokaviraston esimerkkejä riskeistä

Tuotantopanosten hankinta ja vastaanotto

Siemen ei täytä luomuvaatimuksia vakuustodistusten tai saateasiakirjojen osalta tai seoksessa on tavanomaista siementä, jonka käyttöön tarvittaisiin lupa.

- **Siemenerä ei vastaa tilausta:** Tavanomaista lisäysaineistoa saapuu tilalle, vaikka on tilattu nimenomaan luomutuotannossa luvallista siementä. Koskee erityisesti nurmensiemenseoksia, joissa on sekä tavanomaisia että luomukomponentteja

- **Tuotantopanokset, joiden käytöstä on erikseen sovittava urakoitsijan kanssa ja annettava ohjeistusta luomuvaatimuksia koskien:** kylvösiemen tai rehun säilöntäaineet

- **Luomuviljan ja/ tai -rehun vastaanotto toisilta luomutoimijoilta:**
- Luomutodistuksen tarkastaminen on jäänyt tekemättä ennen ostoa ja/tai ennen tuotteiden siirtoa varastoon tai käyttöä.
- Saateasiakirjaa ei ole saatu tuotteita vastaanotettaessa.
- Vaatimuksenmukaisuusvakuutus tai viljapassi puuttuu
- Asiakirjojen sisällössä on puutteita: esim. tarkastuslaitos, tuotteen vaihe, päivämäärät

Ruokaviraston esimerkkejä riskeistä

Tuotteiden käsittely ja erilläänpito

- **Viljankuivaus, puhdistus tai lajittelu tavanomaisessa kuivurissa tai muissa tiloissa**
- Viljaerien sekoittuminen varastossa (siirtymävaiheen tuote, tavanomainen tai luomu)
- Luomuviljan sekoittuminen tavanomaisen viljan kanssa puutteellisesti tyhjennettyjen tai puhdistettujen siilojen, kaatosuppiloiden tai elevaattoreiden takia
- Viljan purku tavanomaisesta siilosta luomukuormaan
- Siirtymävaiheen (SV1 ja SV2) -tuotteiden erilläänpito omissa tiloissa epäonnistuu

Peltolohkojen käytön suunnittelu ja viljelytoimenpiteet

- **Tilan hallintaan tulee uutta tavanomaista peltoa:** mahdollinen rinnakkaisviljely ja tuotteiden erilläänpito

- **Suoja-alueiden riittävyyden arviointi:** Torjunta-aineiden käyttö tavanomaisella pellolla ja mahdolliset tuulikulkeumat

- **Torjunta-ainetta kulkeutuu luomutuotannossa olevalle lohkolle:** Rahtiruiskuttajan harhautuminen väärälle lohkolle

Suojakaistat tavanomaisiin peltoihin

Pohdi, mitkä lohkot rajautuvat tavanomaisen viljelijän peltoon?

Arvioi, mikä on riski kaukokulkeumalle?

Voiko riskiä pienentää (esim. suojakaistan kasvillisuus, leveys..)?

Miten voit merkitä lohkorajan, jos välissä ei ole fyysistä estettä?

Mitä teet, jos kaukokulkeumaa on havaittavissa?

Onko tarvetta pohtia lohkon kasvivalikoimaa?

Luomusuunnitelma

- Kuvaus tuotanto- ja varastointitiloista, koneista ja laitteista
- Kuvaus tuotantopanosten hankinnasta
- Kuvaus tavarantoimittajien asiakirjaselvitysten tarkastustavasta sekä vastaanottotarkastuksista
- Toiminta päämiehenä / alihankkijana
- Kuvaus tuotteiden kuljetuksesta ja käsittelystä
- Viljelykiertosuunnitelma
- Lannoitussuunnitelma
- Kasvinsuojelusuunnitelma
- (Kartta)

Luomusuunnitelma

- Kuvaus, miten toimitaan, jos syntyy epäily, että tuotantopanos, tuote tai toimijan toiminta ei täytä EU:n luomuasetuksen
- **Kuvaus dokumentaation toteutuksesta:**
  - Luomusuunnitelmassa tulee kuvata luomutuotteen jäljitettävyys kaikissa tuotannon vaiheissa: Miten tuotevirtakirjanpito (ostetut/tuotetut, varastoidut, lähtevät/käytetyt tuotteet) muodostetaan ja miten tase lasketaan, sekä miten huomioidaan hävikki ja arviointivirheet
  - Kokonaisuuden kannalta on tärkeää, että luomutuotteet ovat jäljitettävissä koko ketjun läpi
  - Miten luomutarkastuksella jäljitettävyys voidaan tarkastaa seuraavien vaatimusten mukaisesti:
    - Ostot: tavaran toimittajan nimi ja osoite sekä, jos eri kuin toimittaja, tuotteen omistajan, myyjän tai viejän nimi ja osoite;
    - Myynnit: tavaran vastaanottajan nimi ja osoite sekä, jos eri kuin vastaanottaja, tuotteen ostajan tai tuojan nimi ja osoite;
    - tavaran toimittajan sertifikaatti;
    - Mahdollisen saateasiakirjan luomumerkinnät ja linkittyminen kuljetettavaan erään
    - Tavaran tai tuotteen yksilöivä erätunnus.

PRO Agria

Tuotanto- ja varastointitilat

- Koneet, kalusto ja varastot
  - Omien varastojen riittävyys ja sijainti (jos muualla, osoite)
  - Jos käsitellään luomua ja siirtymävaihetuotteita ja tavanomaista, kuinka puhdistukset / erillään pito toteutetaan (siilokartat, suljetut pakkaukset, erilliset tilat..)
  - Mitä koneita käytetään? Onko yhteiskoneita?
  - Käytetäänkö urakoitsijaa, urakoidaanko itse tavanomaisilla tiloilla?

Tuotantopanosten hankinta

- Mitä lisäysaineistoa käytät – sertifioitu / oma? Milloin tarvitaan lupa?
- Mistä hankit ostolisäysaineiston? Miten varmistut luomuisuudesta?
- Miten varmistut lannoitteiden luomukelpoisuudesta?
- Käytätkö luomusallittuja kasvinsuojeluaineita – miten varmistut soveltuvuudesta ja mistä hankit?

Tavarantoimittajan asiakirjaselvitys sekä vastaanottotarkastukset

- Asiakirjaselvityksellä (=luomutodistus, luomusertifikaatti) toimija osoittaa kuuluvansa valvontaan
  - Ei takaa yksittäistä tuote-erää luonnonmukaisesti tuotetuksi
- Miten tarkastetaan? Pyydetäänkö kopio asiakirjaselvityksestä/tulostetaanko Ruokaviraston luomuhakupalvelusta?
- Varsinkin eläintilojen syytä pyytää myös vaatimuksenmukaisuusvakuutus / viljapassi, mistä selviää mm. tuotantovuosi
- Miten vastaanottotarkastus tuotantopanokselle / tuotteelle tehdään? Mihin tulos kirjataan?

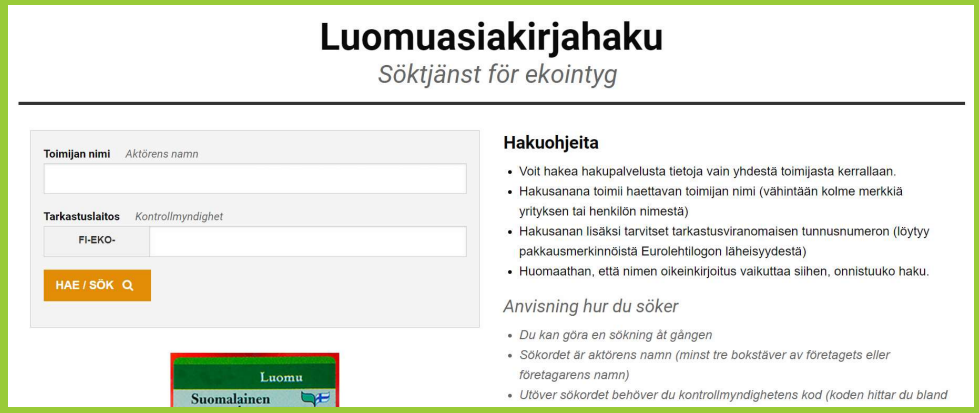

Toiminta alihankkijana/ päämiehenä

- Tyypillisin esimerkki alihankinnasta on luomutilan (päämies) viljan kuivaaminen tavanomaisen tilan kuivurissa (alihankkija) siten, että naapuritila hoitaa kuivaukseen ja varastointiin liittyvää viljankäsittelyä
  - Alihankkijat eivät kuulu luomuvalvontaan itsenäisinä toimijoina, mutta tilat on oltava tarkastettavissa
  - Tarvitaan alihankkijalta kirjallinen sitoumus
- Päämies liittää sopimuksen osaksi omaa luomusuunnitelmaansa
- Luomutarkastuksen yhteydessä kirjataan ylös alihankkijan toimipaikkaa koskevat tiedot
- Kuvaa luomusuunnitelmaan toiminta mahdollisimman tarkkaan, myös vastuut

Tuotteiden kuljetus ja käsittely

- Kuka vastaa tuotteiden kuljetuksesta jatkokäsittelyyn, tuottaja vai tuotteiden ostaja
- Miten kuljetus tapahtuu?
- Jos kuljetetaan irtotavaraa, kuinka varmistetaan että tuotteen vastaanottaja kuuluu luomuvalvontaa?
- Suljetussa pakkauksessa oltava toimijan nimi, osoite, tuotteen nimi, viittaus luonnonmukaiseen tuotantotapaan, valvovan viranomaisen tunnusnumero, tarvittaessa erätunnus
  - nämä tiedot voidaan myös esittää saateasiakirjassa, jos yhdistettävissä tuotteeseen

Viljelykiertosuunnitelma

- viljelykierto tai -kierrot kasvilajeittain tai kasviryhmittäin (esim. viljakasvi, palkovilja, nurmi, viherlannoitus jne.), ja
- kasvulohkot, joille viljelykiertoa tai kiertoja sovelletaan
- mahdolliset viljelykierron ulkopuoliset nurmet
- viljelykierron pituus, jonka jälkeen kierto alkaa alusta
- kasvulohkojen vaiheet (esim. tavanomainen, SV1, SV2 tai LUOMU).
- päivämäärä, mistä lukien toimija on kullakin peruslohkolla sitoutunut noudattamaan luomutuotantovaatimuksia.

Tehdään yleensä sitoumuskauden mittaiseksi.

Lannoitussuunnitelma

- Arvio ravinteiden riittävyydestä suhteessa viljelykiertoon
- Typpeä sitovien kasvien osuus viljelykierrossa
- Joudutaanko turvautumaan täydennyslannoitteisiin
- Perustelut niiden käytölle, arvioidut tuotteiden nimet ja käyttömäärät
- Lannan alkuperä ja laji - laajaperäisyysselvitys
- Lannan käsittely ja mahdollinen kompostointisuunnitelma
- Kompostoinnista ilmoitus kuntaan (ympäristösihteeri)
  - Kertaa nitraattidirektiivi ym. säädökset

Kasvinsuojelusuunnitelma

- Kuinka hallitaan kasvitaudit, tuholaiset ja ennen kaikkea rikkakasvit luomussa?
  - Viljelykiertosuunnitelmaa laatiessa on tärkeää miettiä, kuinka rikkoja torjutaan kierron eri vaiheissa
- Viljelykierron vahvuudet ja heikkoudet
- Miten ennaltaehkäistään, kuinka ongelmatapauksissa toimitaan?
- tilan olosuhteiden vaikutus kasvinsuojeluun, ennaltaehkäisevät toimet ja odotettavissa olevat kasvinsuojelulliset uhat

Eläinten luomusuunnitelma

Muistiinpanot, eläinten luomusuunnitelma

Eläintenhoitosuunnitelma on osa luomusuunnitelmaa ja on **toimijan laatima kirjallinen selvitys tilan käytännön eläintenhoidosta**.

Toimijan tulee selvittää suunnitelmassaan kaikki luomutuotantoehtoja koskevat käytännön menettelyt muun muassa eläinten alkuperän, ruokinnan ml. rehujen hankinta, lisääntymisen, hoidon, eläimille tehtävien toimenpiteiden, laidunnuksen ja ulkoiluttamisen suhteen.

Toimijan tulee myös arvioida eläintuotantoon mahdollisesti liittyvät riskit, mm. tuotantopanosten hankinta ja hankittavien tuotantopanosten luomuisuuden varmistaminen.

Eläintenhoitosuunnitelmassa tulee olla kuvaus toiminnasta tapauksessa, kun toimija epäilee tapahtuneen tuotantoehtojen mahdollisen noudattamatta jättämisen.

Eläintenhoitosuunnitelma tulee päivittää aina, kun toiminnassa tapahtuu muutoksia.

PRO Agria

Muistiinpanot, eläinten luomusuunnitelma

1. Eläinten alkuperä

Tilalla olevat eläimet aloitettaessa luonnonmukaista eläintuotantoa: eläinlaji, käyttötarkoitus, lukumäärä, rotu, siirtymävaiheen kesto

Suunnitelma uudistuksesta: lukumäärä, käyttötarkoitus, eläinten ikä, uudistusmenetelmä

Luonnonmukaisesti kasvatettujen eläinten saatavuus, luomueläinrekisterin hyödyntäminen eläinten hankinnassa

Eläinten hankintaan mahdollisesti tarvittavat luvat

Muistiinpanot, eläinten luomusuunnitelma

2. Eläinten ruokinta

Pääasialliset rehut (karkearehut, väkirehut), täydennysrehut, kivennäisrehut, vitamiinirehut

Rehujen alkuperä (itse tuotetut/ostetut) +Rehut yhteistyötiloilta, yhteistoiminnan varmistaminen, rehujen saanti poikkeustilanteissa, varautuminen

Luonnonmukaisten, tavanomaisesti tuotettujen ja siirtymävaiherehujen käyttö

Valkuaisrehujen ja/tai väkirehujen saatavuuden varmistaminen, käytön rajoitukset, mahdolliset luvat

Karkearehu: rehulaji ja sen osuudet (ruokintasuunnitelma), karkearehuosuuden alentaminen ensimmäisten lypsykuukausien aikana

Rehunkulutusseuranta eläinryhmittäin toimintaan parhaiten soveltuvalla jaottelulla, esimerkiksi lypsylehmät-ummessa olevat lehmät-hiehot-vasikat, emolehmät-hiehot-sonnit-vasikat, uuhet-karitsat, kutut-kilit, emakot-joutilaat-karjut-lihasiat, munivat kanat-kananuorikot

Rehun lisäaineet + Säilörehun valmistus, tilalla käytettävät sallitut lisäaineet

Ulkopuolisen rehusekoittajan käyttö, puhdistusajot

Nuorten eläinten ruokinta, juotto, mahdolliset hätätilanteet

Eläinten laidunnus; mahdollinen lisäruokinta laitumelle

PRO Agria

Muistiinpanot, eläinten luomusuunnitelma

3. Eläinten terveys

Eläinten rokottaminen ja loiskäsittelyt

Lääkekirjanpidon pitäminen, lääkkeiden varoaika

Mahdollinen terveydenhuoltosopimus

Eläinten hyvän terveystilanteen varmistamiseksi tehdyt toimenpiteet

Muistiinpanot, eläinten luomusuunnitelma

4. Käytännöt eläinten hoidossa

Eläimille suoritettavat toimenpiteet, tarvittavat luvat

Kytkeminen: parsinavetta ja tarvittava lupa, muut tilanteet, kytkettävät naudat, olosuhteet

Nuorten eläinten alkukasvatus

Eläinten pitäminen yksittäiskarsinoissa: mitkä eläimet, miksi ja missä tuotannon vaiheessa, olosuhteet

Eläinten ryhmäkasvatus: mitkä eläimet ja missä tuotannon vaiheessa

Hyönteisten (kärpäset, paarmat, hyttyset, mäkärät) torjunta eläimistä

PRO Agria

Muistiinpanot, eläinten luomusuunnitelma

5. Eläinsuojat

Pitopaikkatunnukset

Mikäli harkinnassa, suunnitelma mahdollisesta laajennuksesta (mm. uudet tuotantotilat, ulkoilu- ja laidunalueet, varastot)

Olosuhteet: lämpötila ja kosteus, arvio ilmanvaihdon toimivuudesta, valaistus

Ikkunoiden tai muun valoa läpäisevän materiaalin pinta-ala suhteessa lattian pinta-alaan (huom! kerroslattiakanalat)

Lattioiden kunto + Kiinteän lattian osuus lattiapinta-alan vähimmäisvaatimuksesta

Eläinten käytössä olevat pinta-alat

Eläinten makuualueet: riittävyys, rakenne, kuivikkeet

Siipikarjarakennuksissa: pesät, orret, istumatasot, kulkuluukut, katos (jos on), eläinten määrä kussakin rakennuksessa, ulkotarhojen hoitosuunnitelma, tarhojen 'ulottuvuus', lihasiipikarjarakennusten kokonaiskäyttöpinta-ala

Rakennuksen rakentamisvuosi, mahdolliset muutostyöt

Jyrsijöiden / kärpästen torjunta eläinsuojissa

Muistiinpanot, eläinten luomusuunnitelma

6. Eläinten ulkoilu

Yhtäjaksoinen laidunkausi, onko käytössä pidennetty laidunkausi

Ulkotarhat, ulkojaloittelualueet ja niiden kunto

Mitkä eläimet ulkoilevat, missä ja milloin? Mahdolliset poikkeukset ulkoiluun/laidunnukseen.

Vesilintujen uintimahdollisuus

Siipikarjatarhojen tyhjillään pito

Käytettävissä olevat pinta-alat

Muistiinpanot, eläinten luomusuunnitelma

7. Eläinsuojien puhdistus

Lypsylaitteiden pesuun ja puhdistukseen käytettävät aineet

Eläinsuojien pesuun ja puhdistukseen käytettävät aineet

8. Muuta huomioitavaa

Varastokirjanpidon, myös muilta tiloilta saapuneiden rehujen osalta, huolellinen kuvaus

Tilalle tulevien tuotantopanosten vastaanottotarkastusten kuvaus

Tuotteiden takaisinveto ja toiminta, mikäli on tapahtunut poikkeama tuotantoehdoista

Toiminnan riskien arviointi

Tilalla olevat tavanomaiset eläimet, niiden rehut, ulkoilu/laidunnus, tuotantotilat

Lannan, virtsan ja karjatalouden jätevesien varastointi sekä levityssuunnitelma

Dokumentaatio

Suunnittele toteutustapa

- Miten kirjaukset tulee varmimmin tehtyä (paperi, vihko, tietokone…)?
- Missä pysyvät varmimmin tallessa?
  - Pilvipalvelu (esim. Bisnes+)
  - Luomumuistiinpano-ohjelma
  - Kansio
- Mieti toteutustapa siten, että ulkopuolinenkin saa selvää
  - Ei liian montaa asiaa samaan taulukkoon…

Lohkomuistiinpanot

Luonnonmukaista tuotantoa harjoittavalla tilalla on pidettävä kasvulohkokohtaisesti kirjaa seuraavista asioista:

- lohkon tunnus, pinta-ala, kasvilaji ja kerääjäkasvit
- *perusmuokkaus- ja kylvömuokkauspäivä*
- kylvö- ja istutuspäivät, lajike ja siemenmäärä
- lannoitteiden ja maanparannusaineiden käyttömäärä, käyttöpäivä sekä *käytön perusteet*, jos perusteita ei ole kirjattu luomusuunnitelmaan
- kasvinsuojelutoimenpiteiden päivämäärät sekä toimien perusteet
- muistiinpanot kasvitauti-, tuholais- ja rikkakasvihavainnoista, myös muut *havainnot*
- sadon määrä tuotantotavoittain (luomu, siirtymävaihe, tavanomainen) ja korjuupäivä.

Lisäksi toimijan on noudatettava muusta lainsäädännöstä tulevia kirjanpitovelvoitteita kuten lihaluujauhon käyttöä koskeva kirjanpito ja käytettyjen lannoitevalmisteiden kadmiumkertymän seuranta. Lohkokohtaisia muistiinpanoja on pidettävä kaikissa toimijan hallinnassa olevissa yksiköissä, myös tavanomaisessa yksikössä.

PRO Agria

Varastokirjanpito

- Uusilla tiloilla heti 1.5 varastot ylös (kaikki kasvilajit), jatkossa säännöllinen ajan tasalla pito
  - ”Tärkein” dokumentti pitää ajan tasalla.
- Varastokirjanpitoon merkitään myös oman siemenen käyttö
- Jos joku erä ei ole varastokirjanpidossa = sitä ei ole olemassa!
- Niin kauan kun varastoissa on eri tuotantotavoilla tuotettuja tuotteita, tärkeää merkitä selkeästi varastojen yhteyteen tuotantotapa ja kasvi
  - Varastokirjanpidossa määrät + tuotantotapa
- Merkintöjen tulee perustua johonkin dokumenttiin (kuitti, lohkokirjanpito, punnitustodistus…)

Varastokirjanpito

- **Tilalle hankitut (ostetut tai saadut) tuotantopanokset (kuten lannoitteet, mukaan lukien karjanlanta, maaparannusaineet, kasvinsuojeluaineet sekä siemenet ja muu lisäysaineisto) ja maataloustuotteet:**
- määrä (esim. kg tai m3) ja laatu (esim. siemenohra, rehukaura)
- tuotantotapa (luomu, siirtymävaihe, tavanomainen)
- tuotteiden myyjä
- tuotteiden toimittaja (jos eri kuin myyjä), esim. kuljetusliike
- toimituspäivä
- vastaanotetuista luomutuotteista tehtyjen *vastaanottotarkastusten tulos*

- **Tilalla tuotetut ja käytetyt maataloustuotteet**
- tuotteiden sato ja kokonaismäärä (esim.kg tai m3) ja laatu (esim. ohra, kaura)
- mahdollinen *hävikki*
- tuotteiden tuotantotapa

PRO Agria

Varastokirjanpito

- **Tilalta myydyt tai luovutetut tuotantopanokset ja maataloustuotteet**
- tuotteiden määrä (esim. kg tai m3) ja laatu (esim. mallasohra, rehukaura)
- tuotteiden tuotantotapa (luomu, siirtymävaihe, tavanomainen)
- tuotteiden vastaanottajat
- tuotteiden ostajat (jos ostaja eri kuin vastaanottaja, ei kuitenkaan vähittäismyynnissä kuluttajille)
- toimituspäivä

- **Varastokirjanpidon tase.**
- Varastokirjanpidon taseella tarkoitetaan yhteenvetoa siitä, kuinka paljon tuotantopanoksia ja valmiita tuotteita on kulloinkin varastossa.
- Taseet lasketaan vähintään sato- tai kalenterivuosittain.
- Huomioi hävikki sekä mahdolliset arviointivirheet!

PRO Agria

Varastokirjanpito

KANSALLISEN RUOKAKETJUN KEHITTÄMINEN

VARASTOKIRJANPITO

mmm.fi ruokaa ja luonnonvaroja

TUOTE: _____ KÄYTTÖTARKOITUS: _____ VILJELIJÄ: _____

TUOTANTOTAPA: VARASTOPAIKKA: TILTU:

PVM	SELITE (esim. sato, osto, myynti, käyttö, pilaantunut, inventaario)	OSTO (myyjän nimi ja os.)/ OMA	OSTO/SATO KG/KPL/M^3	MYYNTI/ KÄYTTÖ KG/KPL/M3	VARASTOSSA JÄLJELLÄ KG/KPL/M^3
	ALKUVARASTO	(kirjaa "varastossa jäljellä" kohtaan alkuvaraston määrä)	##########	##########	
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
		YHTEENSÄ	0	0	

HELSINGIN YLIOPISTO

PRO Agria

Luomu LUOMULIITTO

PRO Agria

Luomukasvitarkastuksella tarvittavat asiakirjat

- luomusuunnitelma, mahd. viljelykierron ulkopuoliset lohkot
- viljelykiertosuunnitelma
- viljelysuunnitelma, lohkomuistiinpanot
- varastokirjapito; ostot, myynnit, varastot, luovutetut, tase jos tapahtumia enemmän
- jos myyty luomuna, myynnin dokumentit, huomioi viittaus dokumenttiin kirjanpidossa (= mihin varastokirjanpidon kirjaus perustuu -> lohkomuistiinpano, kuitti, vaatimuksenmukaisuuvakuutus tms.)
- poikkeuslupa-asiakirjat
- siirtymävaiheen lyhennyshakemukset/ päätökset
- vakuustodistukset siemenistä/taimista, tilauslista/kuitti/kuormakirja siemenistä (erityisesti tavissiemenen hankintadokumentit), luomusiemenpakkaamon asiakirjaselvitys - vastaanottotarkastusmerkinnät esim. rahtikirjoissa
- kuivurivuokrasopimukset, alihankintasopimukset
- lannan laajaperäisyysselvitys, jos lannan vastaanottoa tavanomaisesta tuotannosta

Muistiinpanot, rehunkulutuslaskelma

- Tuotantoehdoissa määritellään ruokintaa koskevat rajoitukset kuiva-ainekiloista, joten ennen tarkastusta kannattaa laskea valmiiksi eri eläinryhmien syömät rehut:
  - karkearehu/väkirehu% kuiva-aineesta,
  - luomu/sv2/sv1% kuiva-aineesta
  - mahdollinen oma/ostorehu%
- Kuiva-ainemäärien laskennassa voi käyttää apuna tuoteselosteita, rehutaulukoita tai rehuanalyysituloksia
- Eläinryhmät: esim. lypsylehmät-ummessa olevat lehmät-hiehot-vasikat / emolehmät-hiehot-sonnit-vasikat / uuhet-karitsat / kutut-kilit /emakot-joutilaat-karjut-lihasiat / munivat kanat-kananuorikot

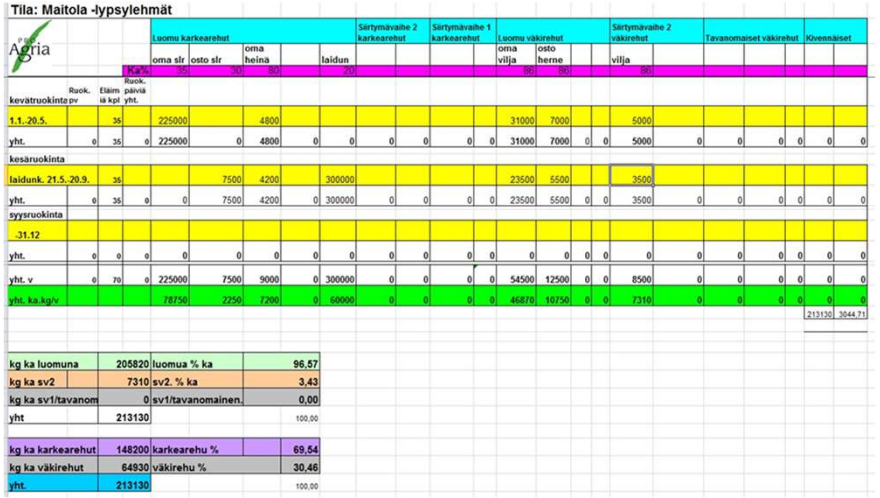

Tila: Maitola -lypsylehmät

				Luomu karkearehut					Siirtymävaihe 2 karkearehut		Siirtymävaihe 1 karkearehut		Luomu väkirehut		Siirtymävaihe 2 väkirehut		Tavanomaiset väkirehut		Kivennäiset	
				oma slr	osto slr	oma heinä		laidun					oma vilja	osto herne						
		Ka%		35		30	80		20				86	86			86			
kevätruokinta	Ruok. pv	Eläim iä kpl	Ruok. päivä yht.																	
1.1.-20.5.		35		225000		4800							31000	7000			5000			
yht.	0	35	0	225000	0	4800	0	0	0	0	0	0	31000	7000	0	0	5000	0	0	0
kesäruokinta																				
laidunk. 21.5.-20.9.		35			7500	4200		300000					23500	5500			3500			
yht.	0	35	0	0	7500	4200	0	300000	0	0	0	0	23500	5500	0	0	3500	0	0	0
syysruokinta																				
-31.12																				
yht.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
yht. v	0	70	0	225000	7500	9000	0	300000	0	0	0	0	54500	12500	0	0	8500	0	0	0
yht. ka.kg/v				78750	2250	7200	0	60000	0	0	0	0	46870	10750	0	0	7310	0	0	0
																			213130	3044,71

kg ka luomuna	205820	luomua % ka	96,57
kg ka sv2	7310	sv2. % ka	3,43
kg ka sv1/tavanom	0	sv1/tavanomainen.	0,00
yht	213130		100,00
kg ka karkearehut	148200	karkearehu %	69,54
kg ka väkirehut	64930	väkirehu %	30,46
yht.	213130		100,00

Muistiinpanot, lisäksi

- On pidettävä kirjaa laidunnus- ja ulkoilupäivistä sekä mahdollisista poikkeuksista ulkoiluun
  - Merkinnät voi tehdä esim. kalenteriin tai navettapäivyriin
- Tallenna rehujen ja säilöntäaineiden tuoteselosteet!

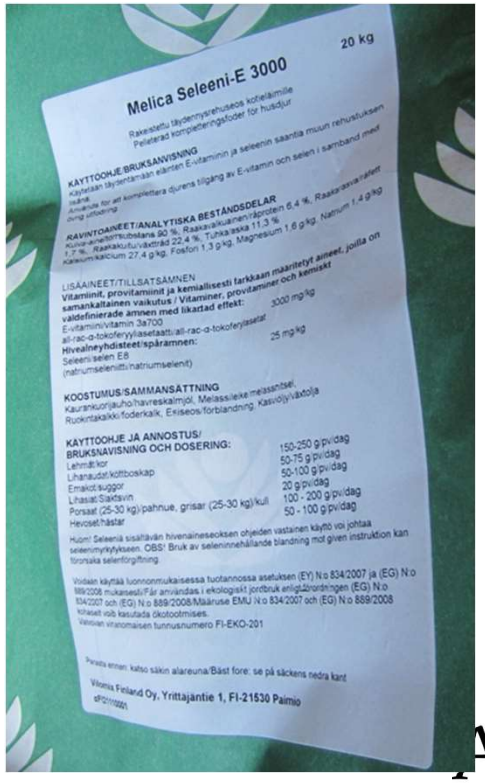

Muistiinpanot, eläinkirjanpito

eläimiä koskevat tiedot

- eläimen tai ryhmän tunnistenumero
- eläimen syntymäaika ja vanhemmat
- tilalle hankitut eläimet: myyjä, myyjän tilatunnus ja osoite, eläimen syntymätunnus ja syntymäaika, käyttötarkoitus, saapumispäivämäärä, siirtymävaiheen kesto ja päättyminen, luomudokumentit
- suoritetut eläinlääkinnälliset toimenpiteet
- tilalta luovutetut eläimet: ikä (syntymäaika), ostaja, lähtöpäivämäärä, teuraseläinten osalta paino (voidaan ilmoittaa myös erästä saatuina lihakiloina)
- kuolleet eläimet: päivämäärä ja arvioitu kuolinsyy
- eläimille suoritetut toimenpiteet ja lupapäätös (nupoutus/sarvien katkaisu)

PRO Agria

Muistiinpanot, lääkintäkirjanpito

Lääkekirjanpidosta tulee selvitä

- lääkkeiden säilytyspaikka
- tilalle ostetut lääkkeet
- eläimille käytetyt lääkkeet ja lääkkeenomaiset valmisteet: eläimen/ eläinryhmän tunnistetiedot, sairaus, hoitopäivä, hoitoaika, hoitokerta, lääkevalmisteen tai –aineen nimi, käytetty lääkemäärä, luonnonmukaisen tuotannon varoaika ja lääkkeen myyjä, lääkityksen aloittaja sekä lääkkeen / lääkerehun käyttöaihe
- hyvien käytäntöjen mukaista on merkitä kirjanpitoon myös päivämäärä, jolloin varoaika päättyy
- Naseva, siemennyskortit, vihko… eläinlääkärin kuitit täydennettynä

PRO Agria

Muistiinpanot, lisäksi tarkastukselle

Mahdolliset alihankinta- ja vuokrasopimukset

- Esim. teurastus ja paloittelu
- Esim. tuotantorakennukset

Luomuna ostettujen eläinten osalta vaatimuksenmukaisuusvakuutukset ja kopiot luomusertifikaateista

Luomueläintarkastuksella tarvittavat dokumentit

- eläintenhoitosuunnitelma (sisältäen liitteen ketoosin, poikimahalvauksen ja laidunhalvauksen hoitoon käytettävistä valmisteista eläinlääkärin allekirjoituksella)

- eläinluettelo; eläinten lukumäärä; lehmät, sonnit, hiehot/sonnit 8-24 kk, vasikat alle 8 kk

- ostetuista luomueläimistä vaatimuksenmukaisuustodistukset ja asiakirjaselvitykset (siirtymävaihe-eläimet?)

- eläinten myynnit, listaus eläimistä (luomuna myytyjen dokumentit)

- varastokirjanpito hankituista ja käytetyistä rehuista (jos ostorehuja, näistä vaatimuksenmukaisuustodistus ja asiakirjaselvitys) kivennäisistä, vitamiineista, säilöntäaineista yms. tuoteselosteet, joissa merkintä luomuun soveltuvuudesta

- rehunkulutuslaskelma (karkearehu/väkirehu + tavom/sv1/sv2/luomu)

- käytetyt pesu- ja desinfiointiaineet

- lääkekirjapito

- nupoutuslupa ym. mahdolliset poikkeusluvat

- onko muutoksia rakennuksissa ed. tarkastuksesta – pohjapiirrokset kaikista tuotantorakennuksista mittoineen

- ulkoilu- ja laidunnuspäiväkirja

- pellon ulkopuoliset laidunalat – onko uusia aloja, vuokrasopimukset, siirtymävaiheen lyhennyspäätökset, mahdolliset kartat (jos ei ehditty tehdä lohkoksi tukihaussa)

PRO Agria